

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет обліку та фінансів

Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти ступеня

магістр

на тему: **«Методика обліку та аудит розрахунків з постачальниками та
підрядниками»**

Виконав: здобувач вищої освіти
за освітньо-професійною програмою
Облік і оподаткування
спеціальності 071 Облік і оподаткування
ступеня вищої освіти Магістр групи 2
Приведенна В. І.
Керівник: Єрмолаєва М. В.
Рецензент: Шпірко М. С.

Полтава - 2023 року

ЗМІСТ

	ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1.	ТЕОРЕТИКО - МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ	6
1.1.	Економічний зміст, класифікація та оцінка поточних зобов'язань	6
1.2.	Стан дослідженості проблеми та наукові напрями її вирішення	13
РОЗДІЛ 2.	ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ	17
2.1.	Організаційно-правові засади діяльності та облікова політика підприємства	17
2.2.	Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками та відображення інформації у звітності	27
2.3.	Податкові аспекти обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками	34
РОЗДІЛ 3.	АУДИТ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ	37
3.1.	Мета, завдання та нормативно-інформаційне забезпечення аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками	37
3.2.	Методика та техніка проведення аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками	41
3.3.	Узагальнення результатів аудиторського дослідження	47
	ВИСНОВКИ	50
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	53
	ДОДАТКИ	63

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасні умови здійснення підприємницької діяльності неможливі без придбання матеріальних ресурсів, робіт, послуг у постачальників та підрядників. В ході виконання виробничих завдань виникають розрахунки з кредиторами згідно умов укладених з ними договорів. Наявність зобов'язань є цілком природнім для будь-якого діючого підприємства, оскільки вони є основою взаємозв'язків між суб'єктами господарювання.

Від розміру і видів зобов'язань залежать показники ліквідності, кредитоспроможності і фінансової стійкості підприємства. Правильна організація обліку зобов'язань допомагає зміцнити розрахункову і договірну дисципліну, сприяє прискоренню оборотності обігових коштів і, відповідно, сприяє зміцненню договірної і розрахункової дисципліни, прискоренню оборотності оборотних коштів і, відповідно, поліпшенню фінансового стану підприємства.

Питанням розвитку теорії і практики бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками і, відповідно, пов'язаних з ними дебіторської та кредиторської заборгованості присвячено ряд праць зарубіжних та вітчизняних учених - економістів: С.Д. Батехіна, І.А. Бланка, Ф.Ф. Бутинця, С.Ф. Голова, С. Грязнової, З.В. Гуцайлюка, Р. Дамарі, В.П. Завгороднього, О.Д. Заруби, В.В. Ковальова, В. Костюченко, С.І. Маслова, Є. Петрик, Г.В. Савицької, Я.В. Соколова, В.В. Сопка, С. Хенка, К. Хувера, М.Г. Чумаченка, А. Шаповалової та ін.

Мета та завдання для дослідження. Метою виконання роботи є вивчення теоретичних основ та практичних засад обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками, обґрунтування економічного та правового змісту зобов'язань, дослідження різних класифікаційних групи зобов'язань з метою удосконалення їх обліку, проведення комплексної оцінки фінансового стану товариства з обмеженою відповідальністю ХХХ м. Полтава та

розробка рекомендацій з його поліпшення.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні **завдання**:

- на основі аналізу нормативно-правових джерел і наукової дослідити порядок визнання в обліку зобов'язань та виявити основні тенденції розвитку договірних відносин в Україні;
- провести аналіз фінансового стану ТОВ ХХХ;
- проаналізувати особливості синтетичного та аналітичного обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками на матеріалах підприємства;
- визначити можливі шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками;
- провести аналіз кредиторської заборгованості підприємства, її динаміки та тенденції;
- дослідити основні напрямки проведення аудиту обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками.

Об'єкт і предмет дослідження. Предметом роботи є теоретико-методичні засади і діюча практика обліку та аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками.

Об'єктом дослідження є облікове відображення та методика аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками Товариства з обмеженою відповідальністю ХХХ, м. Полтава.

Методи дослідження. Для реалізації поставлених завдань дослідження використовують такі методи: діалектичний метод пізнання та теоретичного узагальнення – для комплексного вивчення питань економічної сутності кредиторської заборгованості, аналізу і синтезу – для узагальнення інформації щодо формування зобов'язань на підприємстві; абстрактно-логічний – для теоретичного пояснення сутності вивчення кредиторської заборгованості підприємства і формулювання висновків; індукції та дедукції - для уточнення понять «кредиторської, дебіторської заборгованості», «зобов'язання»; графічний табличний - для наочного відображення

результатів дослідження; комплексно-системний підхід - для формулювання мети й завдань дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів. В роботі досліджено і узагальнено тлумачення сутності понять «зобов'язання» та «кредиторська заборгованість», удосконалено методику бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками шляхом розробки аналітичної відомості обліку кредиторської заборгованості з виділенням груп кредиторів за датою виникнення заборгованості.

Практичне значення одержаних результатів. В роботі проведений фінансовий аналіз кредиторської заборгованості підприємства, здійснено комплексне оцінювання поточної кредиторської заборгованості за системою відносних показників що надасть можливість підприємству оцінити вплив факторів на зміну кредиторської заборгованості і поліпшити стан розрахунків з постачальниками та підрядниками.

Апробація результатів дослідження. Результати магістерського дослідження доповідались і отримали позитивну оцінку на II Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених пам'яті видатного українського вченого-економіста Сергія Ілліча Юрія (м. Кам'янець-Подільський, 01 лютого 2023 р.) та V Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти» (м. Львів, 22-23 березня 2023 р.).

Публікації. За матеріалами дослідження опубліковано 3 тези у матеріалах міжнародних конференцій.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО - МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ

1.1. Економічний зміст, класифікація та оцінка поточних зобов'язань

Джерелом формування активів будь - якого суб'єкта господарської діяльності є його капітал та зобов'язання. Розмір власного капіталу можна визначити як різницю між активами і зобов'язаннями. Отже, зобов'язання відіграють значну роль у забезпеченні діяльності підприємства. Зобов'язання різного роду виникають у підприємства протягом всього періоду його функціонування. Терміни їх погашення визначаються умовами укладених договорів.

В сучасній економічній науці дотепер відсутнє однозначне тлумачення сутності зобов'язань. Зобов'язання трактують як борги підприємства, як його витрати, як частку залученого капіталу або як заборгованість перед кредиторами [43]. В міжнародній обліковій практиці для визначення сутності зобов'язань керуються МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи». Зобов'язання - це «існуюче зобов'язання суб'єкта господарювання, яке виникає в результаті минулих подій і погашення якої, за очікуванням, призведе до вибуття ресурсів суб'єкта господарювання, котрі втілюють у собі економічні вигоди» [40]. Класифікація зобов'язань згідно МСБО 37 і зображена на рис. 1.1.

Зобов'язання виникають внаслідок минулих подій чи здійснених господарських операцій. Заборгованість за зобов'язаннями може бути погашена в майбутньому грошовими чи матеріальними ресурсами, або шляхом надання послуг і виконанням робіт, визначеними у договорі. Виходячи з цього можна вважати зобов'язання вимогами кредиторів щодо

активів підприємства. Чим більша сума зобов'язань підприємства, тим менший розмір його капіталу або економічних вигод.

Рис. 1.1. Класифікація зобов'язань згідно МСБО 37

В бухгалтерському обліку зобов'язання перед кредиторами визнаються, якщо вони відповідають їх визначенню, можуть бути об'єктивно вимірні і є достовірними. Класифікація зобов'язань зображена на рис. 1.2.

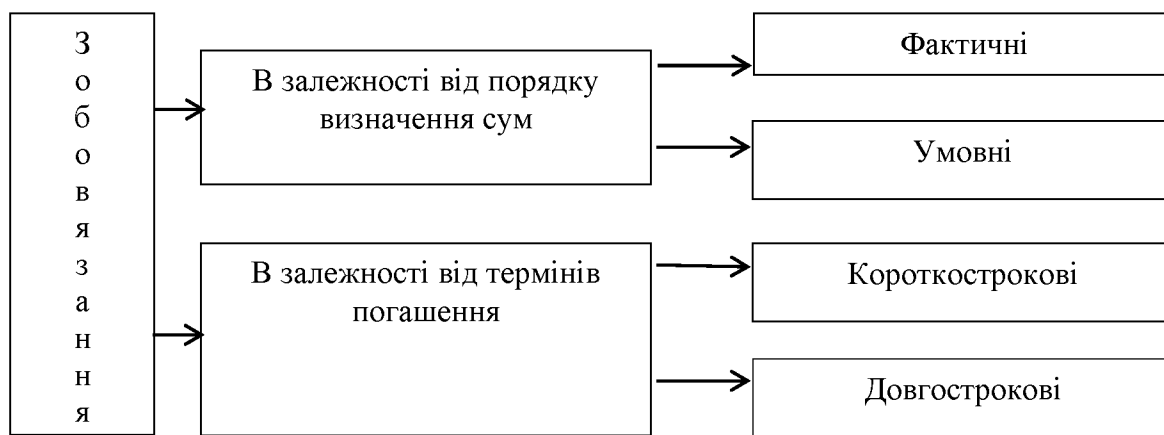

Рис. 1.2. Класифікація зобов'язань

Фактичні зобов'язання виникають в ході здійснення господарської діяльності і підтверджуються договором або контрактом з визначеною сумою. Умовні зобов'язання також виникають внаслідок господарської діяльності, але сума по ним може бути визначена при настанні певної дати або події. До таких зобов'язань відносять податкові зобов'язання, виплату відпускних, тощо. Короткострокові (поточні) зобов'язання мають бути погашені протягом 12-ти місяців з дати виникнення, довгострокові - у період, що перевищує 12 місяців або операційний цикл, якщо він перевищує 12 місяців.

Облікове відображення зобов'язань як кредиторської заборгованості зазвичай відбувається після одержання від постачальника товарів, робіт, послуг або отримання прав на їх використання. При цьому необхідно впевнитись у відповідності зобов'язань наступним умовам, зображеним на рис. 1.3.

В Україні методичні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов'язання регламентуються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» [44], яке затверджене наказом Міністерства фінансів України 31.01.2000 № 20.

Згідно з зазначеним положенням зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигід у майбутньому внаслідок його погашення. Класифікація зобов'язань відповідно до НПСБО 11 наведена на рис. 1.4.

У бухгалтерському обліку зобов'язання групуються на:

- довгострокові;
- поточні;
- забезпечення;
- непередбачені зобов'язання;
- доходи майбутніх періодів.

До довгострокових відносяться такі зобов'язання, первинний термін погашення яких був встановлений більше 12 місяців. До них належать:

- довгострокові позики банку, видані на строк більше одного року;
- довгострокові векселі видані;
- довгострокові зобов'язання за орендою;
- зобов'язання за облігаціями;
- відстрочені податкові зобов'язання [44].

Рис. 1.3. Умови визнання зобов'язань в обліку

Поточними (короткостроковими) вважаються зобов'язання, строк погашення яких був початково встановлений протягом поточного року. До них належать:

- короткострокові кредити банків;
- поточну заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями;

- короткострокові векселі видані;
- кредиторську заборгованість за товари, роботи, послуги;
- поточну заборгованість за розрахунками з одержаних авансів, з розрахунками з бюджетом, за розрахунками з позабюджетних платежів, за розрахунками зі страхування, за розрахунками з оплати праці, за розрахунками з учасниками, за розрахунками із внутрішніх розрахунків;
- інші поточні зобов'язання.

Рис. 1.4. Класифікація зобов'язань згідно НП(С)БО 11 «Зобов'язання»

Забезпечення - це зобов'язання суму або час погашення яких на дату балансу визначити немає можливості. Непередбаченими вважаються такі зобов'язання, які можуть виникнути внаслідок господарських операцій,

здійснених в минулих періодах, а існування яких може бути підтверджено здійсненими господарськими операціями в майбутніх періодах та визначити розмір яких немає об'єктивної можливості.

Доходи майбутніх періодів - це такі доходи, які виникли у звітному періоді, але відносяться до наступних періодів [44]. Обліковуються довгострокові і поточні зобов'язання за їх видами на окремих рахунках бухгалтерського обліку і відображаються окремими розділами пасиву балансу.

Оцінюються зобов'язання у фінансовому обліку згідно з принципом історичної (фактичної) собівартості, за їх номінальною вартістю. Поточні зобов'язання оцінюються за сумою їх погашення.

Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками регулюється низкою нормативних документів, відображених у табл.1.1.

Таблиця 1.1

Нормативне регулювання обліку зобов'язань в Україні

№	Назва нормативного документа	Що регулює
1	ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-IX від 16.07.1999 р (зі змінами і доповненнями)	Закон поширюється на всіх суб'єктів господарської діяльності і зобов'язує вести бухгалтерський облік та складати фінансову звітність [28]
2	Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV (ст.173) (зі змінами і доповненнями)	Відповідно до ст. 173 Господарського кодексу України «господарським визнається зобов'язання, що виникає між суб'єктом господарювання та іншим учасником (учасниками) відносин у сфері господарювання з підстав, передбачених цим Кодексом, в силу якого один суб'єкт (зобов'язана сторона, у тому числі боржник) зобов'язаний вчинити певну дію господарського чи управлінсько-господарського характеру на користь іншого суб'єкта (виконати роботу, передати майно, сплатити гроші, надати інформацію тощо), або утриматися від певних дій, а інший суб'єкт (управнена сторона, у тому числі кредитор) має право вимагати від зобов'язаної сторони виконання її обов'язку» [20].

Продовж.табл.1.1

1	2	3
3	Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV (ст.509) (зі змінами і доповненнями)	Згідно ст. 509 Цивільного кодексу України «зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку. Зобов'язання виникають з підстав, встановлених статтею 11 Кодексу. Зобов'язання має ґрунтуватися на засадах добросовісності, розумності та справедливості» [67].
4	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» № 73 від 07.02.2013р (зі змінами і доповненнями)	Визначаються мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів, зокрема щодо стану розрахунків з постачальниками та підрядниками [42].
5	НП(С)БО 11 «Зобов'язання» № 20 від 31.01.2000 р (зі змінами і доповненнями)	Зазначається, що визнання зобов'язання в обліку може здійснюватися якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок погашення цього зобов'язання. Якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума включається до складу доходу звітного періоду [43].
6	Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій за № 291 від 30.11.1999 р. (зі змінами і доповненнями)	Визначає порядок відображення поточних і довгострокових зобов'язань на рахунках бухгалтерського обліку [29].
7	Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 879 від 02 вер. 2014 р (зі змінами і доповненнями)	Визначає порядок організації, здійснення та документального оформлення інвентаризації кредиторської заборгованості підприємства [54].
8	.Наказ Міністерства фінансів України від 30 вер. 2014 р. № 987	Скасована Інструкція про порядок реєстрації виданих, повернутих і використаних довіреностей на одержання цінностей від 16.05.96 р.

1.2. Стан дослідженості проблеми та наукові напрями її вирішення

Облікове відображення кредиторської заборгованості підприємства, своєчасно проведені розрахунки з постачальниками та підрядниками є однією з головних задач бухгалтерської служби підприємства. Національним законодавством визначено і закріплено основні методичні прийоми обліку зобов'язань, але дотепер існують дискусійні моменти, вирішення яких потребує широкої наукової дискусії і напрацювання шляхів вирішення. До сьогоденішнього дня існують певні проблеми та дискусійні моменти щодо порядку облікового відображення розрахунків з постачальниками та підрядниками, уточняється трактування термінів «кредитор» та «кредиторська заборгованість». Крім того обговорюється вплив кредиторської заборгованості на ефективність діяльності підприємства.

Так С. Гончарук та Т. Чапко зазначають, що непогашена своєчасно кредиторська заборгованість підприємства може призвести до значних фінансових проблем і втрати ділового іміджу підприємства. Для зміцнення свого становища на ринку суб'єкти господарської діяльності повинні вміти ефективно керувати своєю кредиторською заборгованістю та ретельно обирати контрагентів. Автори наводять приклад роботи міжнародних корпорацій в Україні, які використовують відповідне програмне забезпечення, зокрема програмний продукт «Знай свого постачальника», за допомогою якого проводиться аналіз придбання матеріальних ресурсів і здійснюється звірка розрахунків з кредиторами за низкою параметрів [18].

О. Круковська аналізує стан безготівкових розрахунків в Україні і відмічає, що одним з найскладніших завдань, які виконує бухгалтерська служба підприємства є управління кредиторською заборгованістю. В сфері агробізнесу відмічається поглиблення проблеми неплатежів і відсутність чітко прописаної нормативної бази, яка б передбачала фінансові або адміністративні санкції до боржників. Автор пропонує вдосконалити облік розрахунків з кредиторами запровадивши додаткові субрахунки до

позабалансового рахунку 03. Крім того, на думку автора для контролю за кредиторською заборгованістю необхідно будувати обліковий реєстр у вигляді таблиці, в якому за кожним кредитором слід відображати умови здійснення розрахунків, передбачені укладеним договором. Це допоможе здійснювати регулярний моніторинг розрахунків і швидко реагувати на вимоги кредиторів [32].

Ю. Примуш та Є. Головченко пропонують шляхи оптимізації розрахунків з постачальниками та підрядниками із застосуванням таких методів:

1. Застосування різного роду програмного забезпечення бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками;
2. Регулярне проведення звірки розрахунків з кредиторами із підписанням відповідних Актів звірки розрахунків;
3. Запровадження щоденного моніторингу стану розрахунків з кредиторами;
4. Під час укладання договорів з покупцями проводити аналіз їх платоспроможності з метою запобігання виникнення простроченої та безнадійної заборгованості, що в свою чергу може створити нестачу грошових коштів для погашення зобов'язань перед кредиторами;
5. Слідкувати за дотриманням умов договорів щодо застосування штрафних санкцій за несвоєчасне проведення розрахунків;
6. Здійснювати аналіз рівня дебіторської та кредиторської заборгованості з метою недопущення виникнення дисбалансу [56].

Н. Оляднічук, досліджуючи напрями удосконалення обліку і аудиту розрахунків з кредиторами, звертає увагу на недосконалість нормативно-правової бази, що регулює такі розрахунки. Крім того, автор наголошує на необхідності формування підприємстві внутрішньої інформаційної бази аудиту та аналізу кредиторської заборгованості. На думку автора, створення служби внутрішнього аудиту на підприємстві допоможе своєчасно контролювати стан кредиторської заборгованості, своєчасно здійснювати

платежі та визначати вплив факторів на підвищення ефективності діяльності бізнесу [44].

О. Гайдаржийська та О. Попович досліджують сучасні методики обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками. Автори наголошують на необхідності постійного моніторингу стану дебіторської та кредиторської заборгованості з метою недопущення затримок оплати договорів. Для більш ефективного управління кредиторською заборгованістю автори пропонують ведення аналітичних бухгалтерських реєстрів з метою підвищення платіжної дисципліни [14].

Ю. Подмешальська та Д. Корнієнко наголошують на необхідності раціоналізації бухгалтерського обліку розрахунків з кредиторами за товарними операціями. Автори зазначають на необхідності удосконалення організації аналітичного обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками і пропонують удосконалену форму Аналітичної відомості для отримання детальної інформації про стан розрахунків. Для управління кредиторською заборгованістю автори пропонують форму документу, який буде містити актуальну інформацію для потреб управлінського персоналу підприємства [53].

Л. Руда, І Причепта та О. Липецька розглядають актуальні питання аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками. Автори зазначають, що для раціонального управління кредиторською заборгованістю необхідно мати об'єктивні дані бухгалтерського обліку. Аудиторське дослідження, що базується на інформації, узагальненої в системі бухгалтерського обліку, допоможе виявити слабкі сторони та розробити шляхи оптимізації кредиторської заборгованості [59].

М. Шендригоренко та Ю. Ротозеєнко висвітлюють питання організації внутрішнього аудиту розрахунків з постачальниками на підприємстві. Автори пропонують деталізувати аналітичний облік на рахунку 63, чітко прописати професійні обов'язки бухгалтера з обліку розрахунків, запровадити на підприємствах службу внутрішнього аудиту з метою

контролю за дотриманням платіжної дисципліни [69].

Зазначене коло питань свідчить про те, що в обліку розрахунків з кредиторами досі існують проблемні питання, вирішення яких найближчим часом сприятиме покращенню фінансового становища господарюючих суб'єктів.

РОЗДІЛ 2

ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ

2.1. Організаційно-правові засади діяльності та облікова політика підприємства

Товариство з обмеженою відповідальністю ХХХ розташоване в місті Полтава, створене на засадах договору юридичних та фізичних осіб шляхом придбання цінних паперів, внесення грошових коштів та підприємницької діяльності у сфері надання послуг з метою одержання прибутку.

ТОВ ХХХ створено відповідно до Законів України «Про господарські товариства», «Про підприємництво», «Про підприємства в Україні», «Про власність» іншого чинного законодавства України та Установчого договору.

Головною метою діяльності ТОВ ХХХ є надання туристичних послуг, здійснення торгівлі та інших видів господарської діяльності, будівництва з метою отримання прибутку.

Для здійснення господарської діяльності кожне підприємство повинно мати певне майно, яке належить йому на правах власності чи володіння. Усе майно, яке належить підприємству і яке відображено в його балансі, називають активами.

Важливим напрямом оцінювання фінансового стану суб'єктів господарювання є аналіз його майнового стану за інформацією бухгалтерського балансу. Розрахунок проведено на основі річних фінансових звітів за 2020 – 2022 рр.

Результати горизонтального і вертикального аналізу майна підприємства (табл. 2.1) свідчить про наявність, як позитивних, так і негативних ознак і тенденцій у майновому стані підприємства.

Таблиця 2.1

**Горизонтальний і вертикальний аналіз майна ТОВ ХХХ
за 2020-2022 рр.**

Види активів (майна)	2020 рік		2021 рік		2022 рік		Зміни (+, -)		
	сума, тис.грн	у % до під сумку	сума, тис.грн	у % до під сумку	сума, тис.грн	у % до під сумку	суми, тис. грн	Частки, в.п.	у %
А	1	2	3	4	5	6	7=5-1	8=6-2	9=7/1* 100
Майно, всього:	2143,3	100,0	2405,5	100,0	3638,1	100,0	1494,8	х	69,7
1.Необоротні активи	98,6	4,6	59,6	2,5	37,5	1,0	-61,1	-3,6	-62
1.1. Основні засоби	98,6	14,6	59,6	2,5	37,5	1,0	-61,1	-3,6	-62
2. Оборотні активи	2044,7	995,4	2345,9	97,5	3600,6	999,0	1555,9	3,6	776
2.1 Запаси	1390,8	564,8	2099	87,3	3459,6	995,1	2068,8	30,3	1148,7
2.3. Поточна дебіторська заборгованість	499,3	223,3	213,2	0,1	84,6	2,3	-414,7	-21	-83
2.4. Гроші та їх еквіваленти	-	-	0,3	0	0,1	0	-	-	-
2.5 Інші оборотні активи	154,6	7,2	33,4	1,4	56,3	1,5	-98,3	-5,7	-63,6

Загальна вартість майна ТОВ ХХХ у 2022 р. збільшилась порівняно з 2020 р. на 1494,8 тис. грн. або на 69,7%. У структурі майна у 2022 р. необоротні активи займають 1 %, а оборотні активи 99 %. Необоротні активи підприємства представлені основними засобами, вартість яких зменшилась на 61,1 тис. грн у порівнянні з 2020 р.

Збільшення вартості майна відбулося за рахунок збільшення вартості основних засобів та збільшення вартості оборотних активів. Частка оборотних активів у загальній структурі майна зросла з 95,4 % до 99 %. Позитивною тенденцією є зменшення розміру поточної дебіторської заборгованості у 2022 р. на 414,7 тис. грн. або на 83 %. Це свідчить про те, що бухгалтерська служба ТОВ ХХХ проводить роботу по погашенню

покупцями заборгованості за товари та послуги.

Для оцінки ліквідності та статистичної платоспроможності підприємства використовується система відносних показників, які мають назву коефіцієнтів ліквідності (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Показники оцінювання ліквідності та платоспроможності

ТОВ ХХХ за 2020-2022 рр.

Показник	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Відхилення (+,-)
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0	0	0	-
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,3	0,1	0,04	-0,26
Коефіцієнт загальної ліквідності	0,8	0,9	0,9	0,1

Значення коефіцієнта абсолютної ліквідності для досліджуваного підприємства дорівнює 0 оскільки згідно даних Ф. №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» підприємство має незначні залишки грошових коштів на кінець року. Проведені розрахунки свідчать, що ТОВ ХХХ має можливість погасити незначну частку своїх поточних зобов'язань оскільки значення коефіцієнта швидкої ліквідності не відповідає нормативному (більше 0,6). Нормальним значенням коефіцієнта загальної ліквідності вважається 1,5...2,5, але не менше 1.

Коефіцієнт загальної ліквідності ТОВ ХХХ має тенденцію до зростання і у звітному році дорівнює 0,9. Це значення припускає рівність поточних активів і пасивів. Для ефективного і достовірного аналізу фінансових результатів діяльності підприємства необхідно провести аналіз формування, структури та динаміки фінансових результатів досліджуваного підприємства, тому розглянемо табл. 2.3. За даними табл. 2.3 у 2022 р. порівняно з 2020 р. чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зменшився на 22%. При цьому спостерігається зростання інших операційних доходів на 85,4%. У 2022 р. собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) зменшилася на 23,2 %, але прибуток зменшився суттєво.

Таблиця 2.3

**Формування, структури та динаміки фінансових результатів ТОВ ХХХ
за 2020 – 2022 рр.**

Показники	2020 р.		2021 р.		2022 р.		Відхилен я 2022 р у % до 2020 р.
	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис.грн	питома вага, %	
Доходи операційної діяльності, в тому числі:	21536,1	100	22347,9	100	16818,6	100	78,1
а) чистий дохід від надання послуг	21532	99,9	22335,7	99,9	16811	99,9	78,0
б) інші операційні доходи	4,1	0,1	12,2	0,1	7,6	0,1	185,4
Операційні витрати, у тому числі:	21380,8	100	22166,1	100	16718,2	100	78,2
а) собівартість реалізованих послуг	20025,2	93,6	20979,3	94,6	15374,1	92,0	76,8
б) інші операційні витрати	1355,6	6,4	1186,8	5,4	1344,1	8,0	99,2
Фінансовий результат від операційної діяльності	155,3	x	181,8	x	100,4	x	x
Чистий фінансовий результат	164,1	x	187,9	x	105,1	x	x
У % до чистого доходу від реалізації	x	0,8	x	0,8	x	0,6	x

У 2022 р. спостерігається загальне зменшення чистого доходу від реалізації і собівартості реалізованих послуг. Внаслідок цього відбулося зменшення розміру прибутку. У структурі операційних витрат частка собівартості реалізованих послуг стабільно становить 99,9 %. За період дослідження інші операційні витрати майже не змінилися. У 2020-2022 рр. ТОВ ХХХ мало прибуток від операційної діяльності, але за досліджуваний період прибуток має тенденцію до зниження з 155,3 тис. грн. у 2020 р. до 100,4 тис. грн. у 2022 р. Найбільшу суму прибутку підприємство отримало у 2021 р. – 181,8 тис. грн. Фінансових та інвестиційних доходів та витрат підприємство не мало.

В процесі здійснення господарської діяльності у підприємства виникає дебіторська та кредиторська заборгованість. Проаналізуємо динаміку дебіторської заборгованості у табл. 2.4.

Згідно проведених розрахунків дебіторська заборгованість ТОВ ХХХ має тенденцію до зменшення. Так у 2022 р. загальна сума заборгованості дебіторів зменшилась у порівнянні з 2020 р. на 414,7 тис. грн., а у порівнянні з 2021 р. на 128,6 тис. грн.

У структурі дебіторської заборгованості найбільша питома вага (75,2%) припадає на іншу дебіторську заборгованість у 2020 р. У 2021 р. та 2022 р. питома вага поточної дебіторської заборгованості за товари, роботи послуги збільшилася до 200,7 та 81,9 тис. грн відповідно. У 2022 р. питома вага такої заборгованості становила 97 %, а у 2021 р. – 94,1 %.

Таблиця 2.4

**Динаміка дебіторської заборгованості ТОВ ХХХ
за 2020-2022 рр., тис.грн (станом на кінець року)**

Статті	2020р.		2021 р.		2022 р.		Відхилення (+,-) 2022 р. до 2020 р.		Відхилення (+,-) 2022 р. до 2021 р.	
	сума	%	сума	%	сума	%	сума	%	сума	%
Дебіторська заборгованість за товари, роботи послуги (чиста реалізаційна вартість). тис.грн	123,7	24,8	200,7	94,1	81,9	97,0	-41,8	66,2	-118,8	40,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками:										
з бюджетом тис.грн.	-	-	7,5	3,5	2,7	3,0	2,7	x	-4,8	36
Інша поточна дебіторська заборгованість тис.грн.	375,6	775,2	5,0	2,4	0	-	-375,6	x	-2,4	x
Разом	499,3	100,0	213,2	100,0	84,6	100,0	-414,7	16,9	-128,6	39,7

Зменшення суми поточної дебіторської заборгованості свідчить про добре налагоджену роботу бухгалтерської служби з покупцями і замовниками.

У табл. 2.5 проведемо комплексне оцінювання поточної дебіторської заборгованості підприємства.

Показники комплексного оцінювання дебіторської заборгованості ТОВ ХХХ мають позитивну динаміку. Так, коефіцієнт обертання дебіторської заборгованості збільшився з 46,4 у 2020 р. до 110,7 у 2022 р. Цей показник характеризує ділову активність підприємства.

Розрахований показник свідчить про те, що у 2022 р. покупці 110,7 разів погасили свою заборгованість перед підприємством, тобто на 64,3 разів більше, ніж у 2020 р.

Це позитивно характеризує роботу облікової служби, яка слідкує за термінами погашення заборгованості і проводить роботу з покупцями для своєчасного проведення розрахунків.

Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості зменшилась з 7,9 днів до 3,3 днів. Це означає, що період повернення дебіторської заборгованості зменшився.

Таблиця 2.5

**Комплексне оцінювання поточної дебіторської заборгованості
ТОВ ХХХ за 2020-2022 рр.**

Показники	Роки			Відхилення 2022 р. від 2020 р. (+,-)	
	2020	2021	2022	абсолютне	відносне, %
A	1	2	3	4=3-1	5=4/1x100
Вихідна інформація					
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	21532	22335,7	16811	-4721	-22
2. Середньорічна вартість активів	1634,4	2274,4	3021,8	1387,4	85
3. Середньорічна вартість оборотних активів	1519,3	2195,3	2973,2	1453,9	96
4. Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості	463,8	356,25	151,9	-311,9	-67
5. Середньорічна величина поточної кредиторської заборгованості	1557,3	1956,0	2454	896,7	56
Показники комплексного оцінювання дебіторської заборгованості					
6. Коефіцієнт обертання поточної дебіторської заборгованості	46,4	62,7	110,7	64,3	x

Продовж. табл. 2.5

А	1	2	3	4=3-1	5=4/1x100
7.Тривалість одного обороту (середній період повернення) поточної дебіторської заборгованості, днів (365/п.6)	7,9	5,8	3,3	-4,6	-5,8
8.Відношення дебіторської заборгованості до чистого доходу від реалізації, % (п.4/п.1x100)	2,1	1,59	0,9	-1,2	x
9.Частка дебіторської заборгованості у майні, % (п.4/п.2x100)	28,4	15,7	5,02	-23,02	x
10.Частка поточної дебіторської заборгованості в оборотних активах, %	102,5	89,1	82,5	-20	x
11.Припадає поточної кредиторської заборгованості на 1 гривню поточної дебіторської заборгованості, грн. (п.5/п.4)	335,8	549,07	1615,5	1279,7	У 38 разів

Така динаміка пояснюється зменшенням середньорічної величини поточної дебіторської заборгованості.

Частка дебіторської заборгованості у майні зменшилась з 28,4% до 5,02%. Також зменшилась частка поточної дебіторської заборгованості у складі оборотних активів, що також є позитивним. Показник, що показує відношення дебіторської заборгованості до чистого доходу від реалізації зменшився з 2,1 до 0,9 що є ознакою покращення стану розрахунків з дебіторами.

Важливо також оцінити рівень кредиторської заборгованості підприємства. Розглянемо структуру і динаміку кредиторської заборгованості ТОВ ХХХ у табл. 2.6.

Кредиторська заборгованість ТОВ ХХХ представлена поточною кредиторською заборгованістю, яка протягом досліджуваного періоду має тенденцію до зростання. На кінець 2022 р. поточна кредиторська заборгованість порівняно з 2020 р. збільшилася на 1264,4 тис. грн або на 49,5 % .

Таблиця 2.6

**Динаміка кредиторської заборгованості ТОВ ХХХ
за 2020-2022 рр., тис. грн (станом на кінець року)**

Статті	2020р.		2021 р.		2022 р.		Відхилення (+,-) 2022 р. до 2020 р.		Відхилення (+,-) 2022 р. до 2021 р.	
	сума	%	сума	%	сума	%	сума	%	сума	%
Поточна кредиторська заборгованість, в т.ч.	2553,4	100,0	2663,4	100,0	3818,0	100,0	1264,6	149,5	1154,6	143,4
За товари, роботи, послуги	1658,3	65,0	2228,4	83,7	2649,4	69,4	991,1	159,8	421,0	118,9
За розрахунками з бюджетом	15,3	0,5	10,1	0,3	20,1	2,8	4,8	131,4	10,0	у 2 р.
Інші поточні зобов'язання	879,8	34,5	424,9	16,0	1061,2	27,8	181,4	120,6	636,3	у 2,5 р

Стійку тенденцію до зростання показує поточна заборгованість за товари, роботи та послуги, яка у звітному році збільшилася порівняно з базовим 2020-м р. на 991,1 тис. грн або на 59,8 %. Майже у 2 рази зросла заборгованість по розрахункам з бюджетом і у 2,5 разів збільшилися інші поточні зобов'язання.

За даними річного фінансового звіту проведемо комплексне оцінювання кредиторської заборгованості ТОВ ХХХ у табл. 2.7.

Таблиця 2.7.

**Комплексне оцінювання поточної кредиторської заборгованості
ТОВ ХХХ за 2020-2022 рр.**

Показники	Роки			Відхилення 2022 р. від 2020 р.	
	2020	2021	2022	Абсолютне, тис.грн	Відносне, %
А	1	2	3	4=3-1	5=4/1x100
1.Чистий дохід від реалізації продукції, товарів, робіт та послуг	21532,0	22335,7	16811,0	-7721	-35,9
2.Собівартість реалізованої продукції, товарів, послуг	20025,2	20979,3	15374,1	-4651,1	-23,2
3.Середньорічна величина поточної кредиторської заборгованості	1552,3	1956,05	2454,0	901,7	58,1

Продовж. табл.2.7

А	1	2	3	4=3-1	5=4/1x100
4. Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості	463,8	356,5	148,9	-314,9	-68
5. Середньорічна вартість капіталу	1634,4	2274,4	3021,8	1387,4	84,9
6. Середньорічна величина зобов'язань і забезпечень	2271,1	2608,4	3240,7	969,6	42,7
7. Середньорічна величина поточних зобов'язань і забезпечень	2271,1	2608,4	3240,7	969,6	42,7
8. Середньорічна вартість оборотних активів	1519,35	2195,3	2973,25	1453,9	95,7
Показники комплексного оцінювання поточної кредиторської заборгованості					
9. Коефіцієнт обертання поточної кредиторської заборгованості (п.2/п.3)	12,9	10,7	6,3	-6,6	-51,2
10. Тривалість 1 обороту (середній період погашення) поточної кредиторської заборгованості, днів (365/п.9)	28	34	58	30	107,1
11. Частка поточної кредиторської заборгованості в капіталі, % (п.3/п.5x100)	95	86	81	-14	-14,7
12. Частка поточної кредиторської заборгованості в зобов'язаннях і забезпеченнях (п.3/п.6x100)	68,4	75,0	75,7	7,3	10,7
13. Частка поточної кредиторської заборгованості в поточних зобов'язаннях і забезпеченнях (п.3/п.7x100)	68,4	75,0	75,7	7,3	10,6
14. Відношення поточної кредиторської заборгованості до оборотних активів, % (п.3/п.8x100)	102,2	89,1	82,5	-19,7	-19,3
15. Припадає поточної кредиторської заборгованості на 1 грн поточної дебіторської заборгованості, грн (п.3/п.4)	3,35	5,49	16,48	13,13	392
16. Відношення поточної кредиторської заборгованості до чистого доходу від реалізації продукції, товарів, послуг, %. (п.3/п.1x100)	7,2	8,76	14,60	7,4	102,8

Розрахунки, проведені в табл. 2.7. свідчать про стійку тенденцію до зростання суми середньорічної кредиторської заборгованості і зменшення

розміру середньорічної дебіторської заборгованості підприємства. Це свідчить про те, що ТОВ ХХХ коштами кредиторів здійснює фінансування дебіторської заборгованості.

Коефіцієнт обертання поточної кредиторської заборгованості, який є показником ділової активності підприємства, протягом досліджуваного періоду зменшується, що свідчить про зменшення кількості обертів кредиторської заборгованості. Це означає, що кожного року підприємство зменшує кількість разів погашення своєї кредиторської заборгованості.

Середній період погашення кредиторської заборгованості збільшується. Так, у 2022 р. період погашення кредиторської заборгованості становив 58 днів, що на 30 днів довше, ніж у 2020 р.

Позитивним фактом є зменшення частки кредиторської заборгованості у власному капіталі. Зменшення цього показника свідчить про певне покращення фінансового стану.

Співвідношення поточної дебіторської і кредиторської заборгованості має бути в межах 1. При цих умовах вважається, що підприємство може кредитувати своїх дебіторів за рахунок кредиторів. Якщо показник більший за 1, то це свідчить про те, що підприємство більше залучає коштів, ніж їх надає. На досліджуваному підприємстві спостерігаються ознаки кризи ліквідності. Це може призвести до погіршення відносин з постачальниками і втрати довіри бізнес-партнерів.

Підтверджує негативну тенденцію і зростання показника суми поточної кредиторської заборгованості на 1 грн поточної дебіторської заборгованості. За досліджуваний період значення показника зросло з 3,35 грн у 2020 р. до 16,48 грн у 2022 р.

В цілому слід зазначити, що досліджуваному підприємству слід посилити контроль за станом розрахунків з кредиторами і вжити заходів для своєчасного розрахунку з кредиторами.

Облікові функції на досліджуваному підприємстві здійснює бухгалтерська служба на чолі з головним бухгалтером. Облік на підприємстві

ведеться безперервно з моменту його державної реєстрації відповідно до ЗУ «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» та Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку за журнально-ордерною формою з використанням програмного продукту «Універсал».

Облікова політика підприємства затверджена Наказом про облікову політику № 1 від 01.01.2021 р. (Дод.Б).

2.2. Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками та відображення інформації у звітності

Однією з найважливіших ділянок бухгалтерського обліку на досліджуваному підприємстві є облік розрахунків із постачальниками і підрядчиками. Порядок здійснення розрахунків та умови операції визначаються в договорі. Обов'язковою умовою для сторін, що уклали договір є максимально точне відображення їх прав та зобов'язань.

Договір вважається оформленим після погодження з усіма відповідальними особами за підготовку та оформлення договірних відносин відповідно до покладених на них функцій. Якщо з часом сторони бажають змінити певні початкові умови договору, повинна бути підписана додаткова угода.

Документи, що застосовуються при укладанні договорів відображені на рис. 2.1. Види документів, які слугуватимуть супроводом договору визначаються його умовами, видом продукції, товарів, робіт (послуг), умовами розрахунків, тощо. Слід зазначити, що використання довіреності покупця для отримання у постачальника придбаних матеріальних цінностей визначається умовами конкретного договору – тобто, постачальник може вимагати довіреність покупця або ні.

Застосування податкової накладної також залежить від того, чи є платниками ПДВ покупець і постачальник.

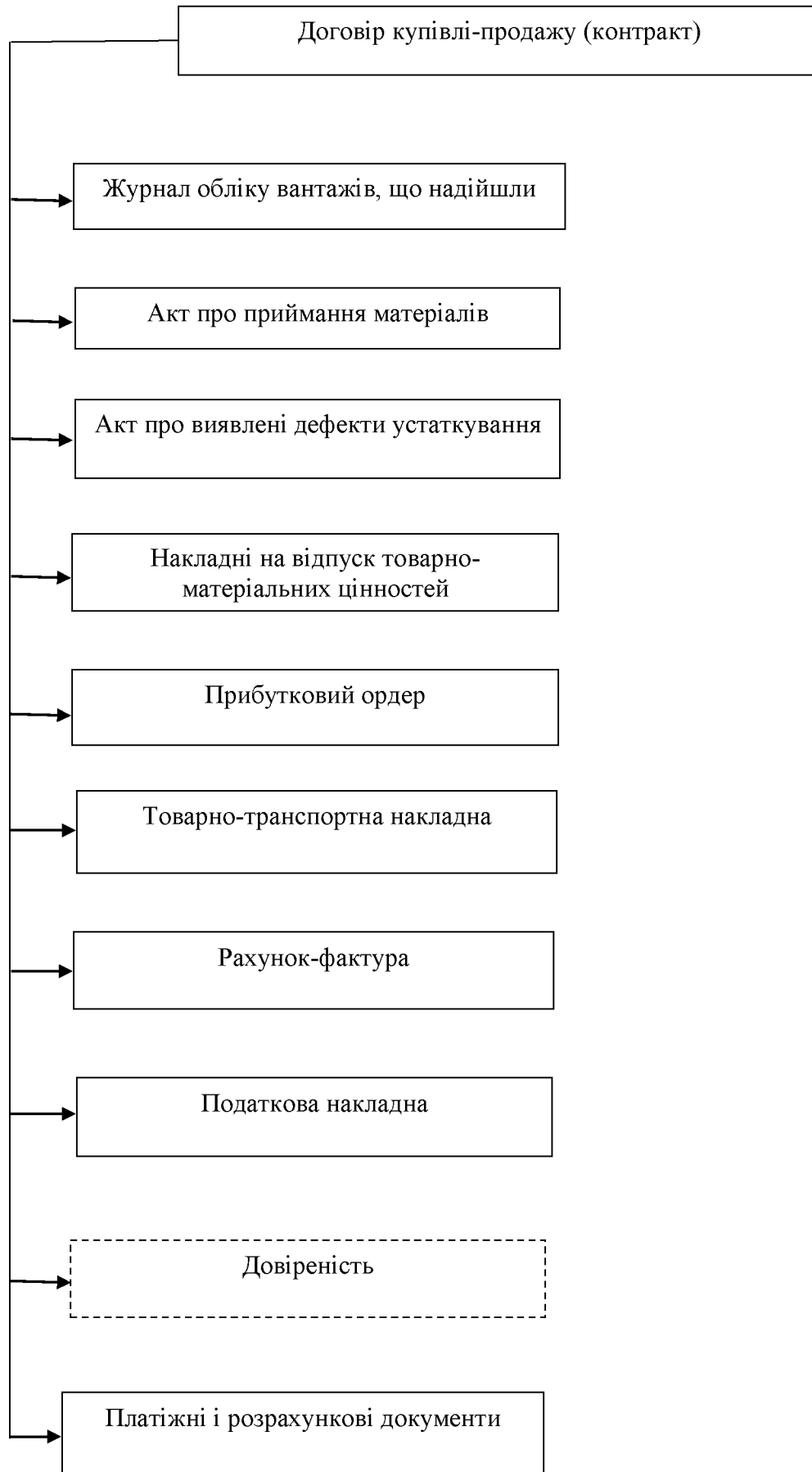

Рис. 2.1. Документальне забезпечення укладання договору

Якщо від постачальника надходять матеріали, або вони надходять з переробки, то для їх оприбуткування застосовують Прибутковий ордер ф. № М-4. Акт про приймання матеріалів ф. № М-7 може використовуватись якщо під час оприбуткування матеріальних цінностей виявлені розбіжності або при відсутності супровідних документів на товар. Товарно-транспортна накладна (ТТН) застосовується для відображення операцій з перевезення придбаних цінностей від постачальника до покупця в разі залучення третьої сторони - компанії-перевізника. Для постачальника ТТН є свідченням факту відвантаження матеріальних цінностей, для покупця – факту їх отримання, для компанії - перевізника-підставою для відображення обсягу виконаних перевезень.

Рахунок-фактура є документом, який виписується згідно укладеного договору і виступає вимогою продавця сплатити покупцем визначену суму коштів. Рахунки виписуються в тій валюті, в якій укладено договір (контракт).

Акт приймання виконаних робіт - документ, на підставі якого визнається факт виконання робіт або надання послуг. Акт складає і підписує комісія замовника в присутності представників виконавця. В обліковій практиці виділяють такі види актів:

1. Акти здачі - прийому в експлуатацію закінченого об'єкта;
2. Акти щодо закінченого або незакінченого об'єкта для проведення розрахунків замовника з підрядником;
3. Акти приймання окремих конструкцій або систем, які входять до складу об'єкта будівництва.

Довіреність є специфічним документом, який видає своєму працівнику покупець для отримання придбаних матеріальних цінностей у постачальника. Довіреність виписує бухгалтерська служба, реєструє її в Журналі реєстрації довіреностей. Термін дії довіреності – не більше 10 календарних днів з дня виписки. Довіреність підписує керівник підприємства та головний бухгалтер

і завіряють її печаткою.

Працівник підприємства, який отримав довіреність зобов'язаний не пізніше наступного дня після отримання від постачальника матеріальних цінностей надати бухгалтерській службі документ, що підтверджує факт отримання матеріальних цінностей. Невикористані довіреності повертаються в бухгалтерію. В разі отримання матеріальних цінностей довіреність залишається у постачальника. Щоквартально відбувається списання використаних бланків довіреностей з оформленням Акту списання бланків довіреностей ф. № М-2. З 1 січня 2015 року використання довіреностей під час отримання у постачальника матеріальних цінностей визначається умовами укладеного договору (контракту). Згідно ст.245-250 ЦКУ можна застосовувати довільну форму довіреності. Підставою для оприбуткування та оплати придбаних матеріальних цінностей може бути також документ, який підтверджує їх якість – сертифікат, сортове свідоцтво, племінне свідоцтво, тощо.

При імпорті товарів підставою для їх оприбуткування можуть бути зовнішньоекономічний договір (контракт), вантажна митна декларація, акт експертизи Торгово-промислової палати, транспортні документи. При розрахунках в іноземній валюті складається бухгалтерська довідка на визначення курсових різниць на дату проведення розрахункових операцій.

Для узагальнення інформації про розрахунки з постачальниками та підрядниками передбачено балансовий пасивний рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками». По кредиту рахунка відображається сума заборгованості підприємства перед постачальниками та підрядниками, по дебету – її погашення. Сальдо по рахунку відображає загальну суму кредиторської заборгованості підприємства перед постачальниками та підрядниками за продукцію, товари, роботи та послуги. В окремих випадках по рахунку 63 може виникати дебетове сальдо якщо покупець переплатив суму по договору, або постачальник з якихось причин не в повному обсязі здійснив поставку.

Рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» має такі субрахунки:

- 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»;
- 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками»;
- 633 «Розрахунки з учасниками ПФГ».

На субрахунках 631, 632, 633 ведеться облік розрахунків за одержані товарно-матеріальні цінності, виконані роботи, надані послуги відповідно з вітчизняними та іноземними постачальниками і підрядниками, а також з учасниками промислово-фінансових груп (ПФГ). Аналітичний облік розрахунків з постачальниками та підрядниками ведуть окремо по кожному кредитору в розрізі кожного випсаного рахунку-фактури і поставки. Загальна схема обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками наведена на рис. 2.2.

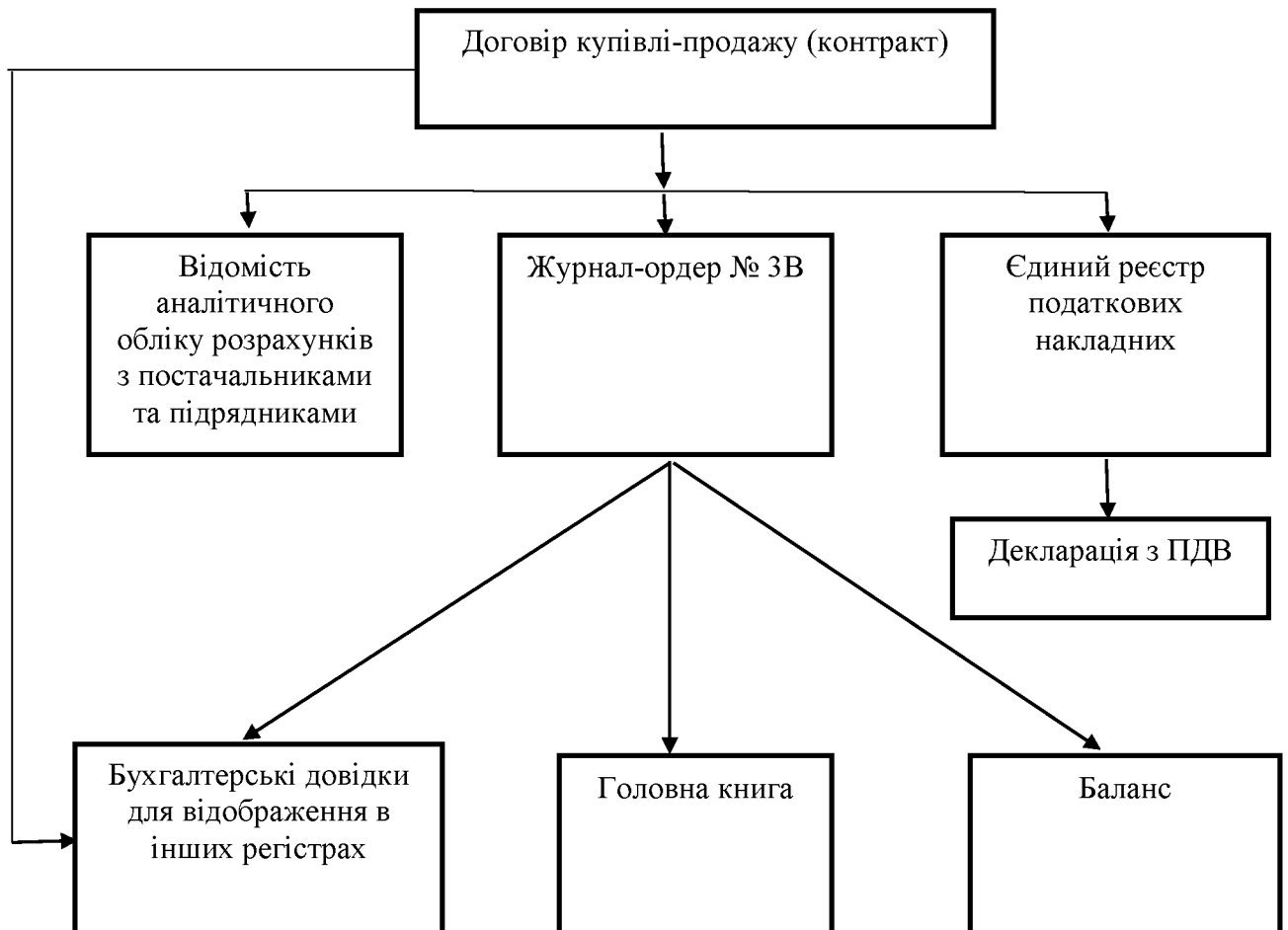

Рис. 2.2. Схема запису в регістрах з обліку розрахунків з постачальниками

Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками ведеться в Журналі-ордері № 3 та відомості аналітичного обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками. Облік розрахунків у реєстрі здійснюють за кожним кредитором незалежно від величини суми рахунка-фактури і форми розрахунків.

Якщо при надходженні матеріальних цінностей від постачальника комісією виявлена нестача, то поряд із купівельною вартістю у відомості аналітичного обліку окремо записують суму виявленої нестачі. Аналогічно фіксують суми виставлених постачальникам претензій щодо якості, комплектності, відповідності специфікаціям, невідповідності цінам, тощо. Якщо вантаж оплачений повністю, але його частина перебуває у дорозі, то в розділі «Відмітка про оплату» відображають суму, яка належить до частки оплаченого вантажу. Ця сума обліковується як дебіторська заборгованість.

По мірі надходження придбаних матеріальних цінностей у Журналі-ордері № 3 та відомості аналітичного обліку записують місце зберігання цінностей, що надійшли або вказують номер прибуткового документа. При великих обсягах надходжень матеріальних цінностей інформація спочатку накопичується в Реєстрі аналітичного обліку, який відкривається окремо на кожного постачальника та підрядника.

Записи сум заборгованості за кредитом рахунка 63, здійснюють на підставі наданих постачальниками розрахункових документів. Надходження матеріальних цінностей від постачальників підтверджується прибутковими документами, підписаними матеріально-відповідальними особами, які фактично здійснювали операції приймання-передачі. Щомісячно обороти із реєстрів переносяться в Журнал-ордер № 3 та відомість аналітичного обліку за рахунком 63, де на кожну організацію відведено окремий рядок. Типові бухгалтерські записи з обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками наведено в табл. 2.8.

У фінансовій звітності інформація про зобов'язання підприємства наводиться у Балансі (Звіті про фінансовий стан) Ф. № 1. Зобов'язання

підприємства відображаються в пасиві. Довгострокові зобов'язання і забезпечення наводяться у II розділі пасиву в розрізі видів зобов'язань.

Для заповнення другого розділу пасиву використовуються сальдо по синтетичним рахункам 5-го класу та за рахунками 47 та 48 у статтях з 1500 по 1545.

Таблиця 2.8

**Кореспонденція бухгалтерських рахунків по обліку розрахунків з
постачальниками та підрядниками**

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
1. Отримано ТМЦ від постачальника	20	631	10000,00
2. Відображено податковий кредит з ПДВ	641	631	2000,00
3. Відображена сума транспортних послуг, наданих власним автотранспортом	20	234	1000,00
4. Нарахована сума податкового кредиту з ПДВ	641	631	200,00
5. Перераховано кошти постачальнику за товар	631	311	12000,00
6. Одержано від постачальника МШП	22	631	300,00
7. Відображено податковий кредит з ПДВ	641	631	60,00
8. Виставлено претензію постачальнику	374	631	400,00
9. Одержано від постачальника основних засобів	15	631	20000,00
10. Відображена сума податкового кредиту з ПДВ	641	631	4000,00
11. Відображена вартість доставки найманим транспортом сума транспортних витрат	15	631	1200,00
12. Нарахована сума податкового кредиту з ПДВ	641	631	240,00
13. Введено в експлуатацію основні засоби	10	15	21200,00
14. Перераховано кошти постачальнику з поточного рахунку	631	311	5440,00
15. Сплачено постачальнику за рахунок кредиту банку (довгострокового, короткострокового)	631	50,60	20000,00
16. Здійснено постачальнику попередню оплату за придбану сировину згідно договору	371	311	150000,00
17. відображено податковий кредит з ПДВ	641	644	25000,00
18. Одержано сировину від постачальника	201	631	125000,00
19. Відображено ПДВ	644	631	25000,00
20. Закрито розрахунки	631	371	150000,00

Поточні зобов'язання і забезпечення відображаються у III розділі пасиву у статтях з 1600 по 1690. Для заповнення розділу використовують

сальдо по синтетичним балансовим рахункам 6-го класу. Зокрема сальдо розрахунків з постачальниками та підрядниками за товари, роботи та послуги наводиться по статті 1615. Крім того, зобов'язання, пов'язані з необоротними активами і групами вибуття відображаються у IV розділі пасиву по статті 1700 за сальдо по рахунку 680.

Крім того, у Звіті про рух грошових коштів Ф. № 3 у розділі I «Рух коштів у результаті операційної діяльності» по статті 3100 відображають витрачання грошових коштів на оплату придбаних у постачальників товарів, робіт, послуг.

2.3. Податкові аспекти обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками

Під час здійснення розрахунків з постачальниками та підрядниками у покупця, який зареєстрований платником ПДВ, виникає податковий кредит з ПДВ. Правила формування податкового кредиту з ПДВ визначено в п. 198.1 ПКУ. Операції, які надають право платника ПДВ отримати податковий кредит зображено на рис. 2.3

Дата виникнення права на податковий кредит регламентується п.198.2 ПКУ і відповідає даті тієї події, яка сталася раніше:

- або даті оплати покупцем товарів, робіт, послуг;
- або даті отримання покупцем товарів, робіт, послуг.

Деталізація термінів виникнення права на податковий кредит з ПДВ регламентується п. 198.2 ПКУ. Схематично це зображено на рис. 2.4.

Податкові накладні реєструються в ЄРПН и включаються до складу податкового кредиту того звітного періоду, в якому вони були складені. Якщо покупець працює за касовим методом, то отримана ним від постачальника податкова накладна включається до складу податкового кредиту у тому звітному періоді, в якому здійснена оплата товару. Такі платники ПДВ мають право формувати податковий кредит протягом 365

календарних днів із дати списання грошових коштів з їх рахунків. Якщо постачальник не зареєстрував податкову накладну протягом 365 днів з дати її складання у ЄРПН, то покупець втрачає право на податковий кредит.

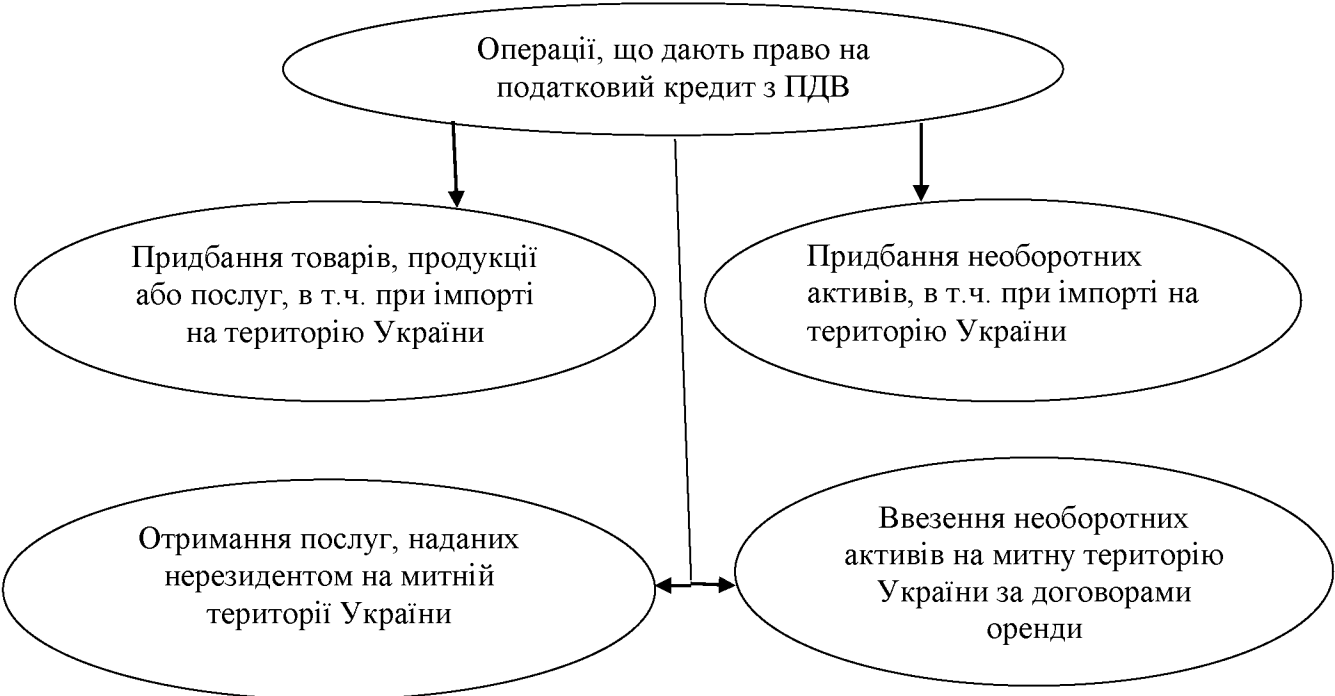

Рис. 2.3. Операції, що дають право на податковий кредит з ПДВ

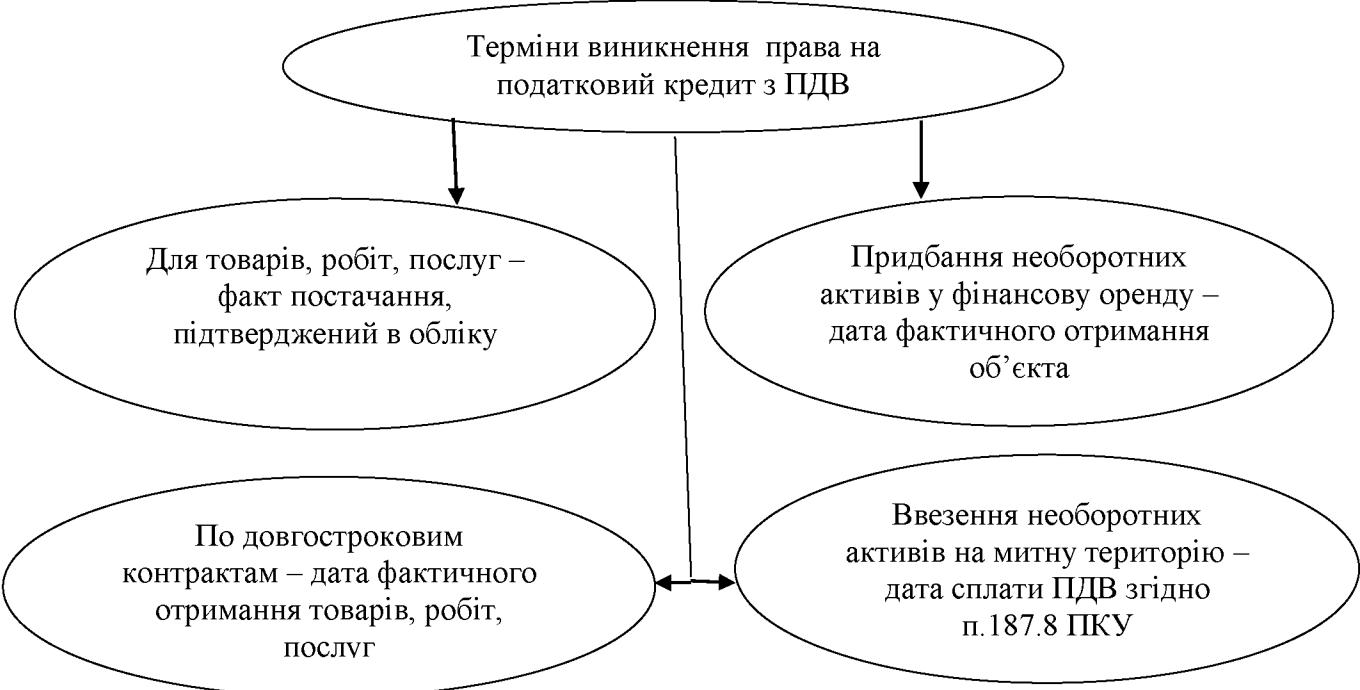

Рис. 2.4. Терміни виникнення права на податковий кредит з ПДВ

В окремих випадках можливе визнання податкового кредиту з ПДВ без отримання податкової накладної постачальника. Згідно п.201.11 ПКУ визнання податкового кредиту може здійснюватися на підставі наступних документів:

- транспортних квитків;
- готельних рахунків;
- рахунків, що виставляються покупцеві (замовнику) за послуги зв'язку та інші послуги, вартість яких визначається за показниками приладів обліку, що містять загальну суму платежу, суму ПДВ, ПІН продавця;
- касові чеки, в яких відображена вартість отриманих товарів, загальна сума ПДВ (з зафіксованим фіскальним номером та ПІН постачальника). При цьому загальна вартість отриманих товарів не може бути більшою 200 гривень за день (без урахування ПДВ);
- бухгалтерські довідки, складені згідно форми, затвердженої п.198.5 ПКУ;
- податкові накладні, сформовані постачальником відповідно до п.208.2 ПКУ і зареєстровані в ЄРПН.

Покупець може отримати копію податкової накладної з ЄРПН. Електронна податкова накладна Податкова накладна, отримана з ЄРПН, вважається отриманою від постачальника та слугує підставою для включення сум ПДВ до складу податкового кредиту відповідного звітного періоду.

РОЗДІЛ 3

АУДИТ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ

3.1. Мета, завдання та нормативно-інформаційне забезпечення аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками

Користувач фінансової звітності підприємства хоче впевнитись в тому, що інформація, відображена у формах бухгалтерської звітності є правдивою і відповідає нормам діючого законодавства. З іншого боку, власник або керівник підприємства також бажає впевнитись в тому, що всі господарські операції відображені в обліку об'єктивно і без помилок. В цих випадках на допомогу може прийти аудиторська служба.

Аудит є незалежною та неупередженою перевіркою дотримання методичних та методологічних засад відображення в системі рахунків бухгалтерського обліку фактів господарської діяльності та узагальнення інформації у фінансовій звітності підприємства. Завдання і мета аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками наведені на рис. 3.1.

Предметом аудиту обліку розрахунків з кредиторами за товарними операціями є господарські події, пов'язані із здійсненням розрахунків з постачальниками та підрядниками.

Об'єктом аудиторського дослідження є дані щодо господарських операцій, які відображені у первинних бухгалтерських документах та регістрах аналітичного та синтетичного обліку щодо розрахунків з постачальниками та підрядниками, зокрема інформація бухгалтерських рахунків 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками», 64 «Розрахунки за податками та платежами», 15 «Капітальні інвестиції», 20 «Виробничі запаси», тощо. Аудитор в своїй діяльності керується Міжнародними стандартами аудиту, Міжнародним кодексом етики

професійних бухгалтерів, законодавством України.

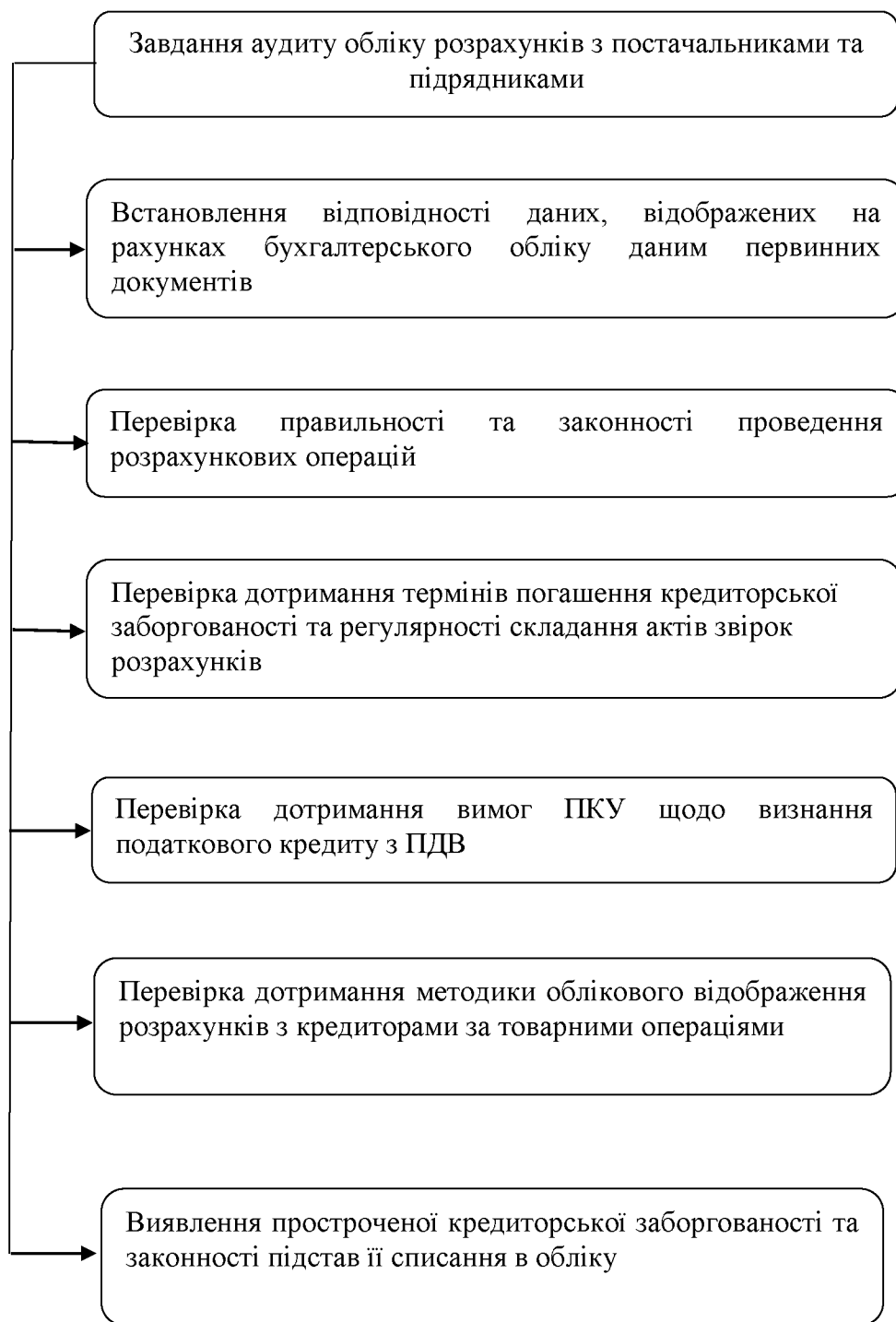

Рис. 3.1. Завдання аудиту обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками

Нормативну базу аудиту умовно можна поділити на такі групи:

- міжнародні законодавчі акти, що запроваджені в Україні і

регламентують загальні засади здійснення аудиту;

- міжнародні стандарти контролю якості аудиту;
- Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» № 2258 від 21.12.2017 р.;
- Постанови КМУ та Накази КМУ щодо організації аудиту в Україні та його методичне забезпечення;
- нормативні акти, що регламентують методику фінансового обліку та фінансової звітності в Україні. Нормативна база регулювання аудиту обліку розрахунків з кредиторами узагальнена в табл. 3.1.

Таблиця 3.1.

Нормативно-правова база регулювання аудиту обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками в Україні

№	Нормативний документ	Питання, що регламентуються
Документи міжнародного рівня		
1	Міжнародні стандарти якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (видання 2018 р.)	Регламентують відповідальність аудитора під час здійснення аудиту фінансової звітності та визначають форму аудиторського звіту
2	Міжнародний кодекс етики професійних бухгалтерів (включаючи міжнародні стандарти незалежності)	Визначає етичні норми і принципи аудитора під час виконання професійних обов'язків
3	Міжнародні стандарти аудиту: МСА 220 «Управління якістю аудиту фінансової звітності»; МСА 315 «Ідентифікація та оцінювання ризиків суттєвого викривлення»; МСА 540 «Аудит облікових оцінок та пов'язане з ними розкриття інформації»	Визначають основні прийоми та правила надання аудиторських послуг
Національні нормативні документи		
4	Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» № 2258 від 21.12.2017 р.	Визначає правові засади аудиту фінансової звітності, коло суб'єктів господарської діяльності, що зобов'язані проводити аудит фінансової звітності, права і обов'язки аудитора
5	Порядок ведення Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, затв. наказом МФУ від 19.09.2018 р. № 766	Регулює порядок реєстрації аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, визначає коло суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право здійснювати обов'язковий аудит фінансової звітності

Продовж. табл. 3.1

1	2	3
6	Наказ МФУ «Про утворення державної установи «Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю» від 18.09.2018 р. № 765	Визначає порядок створення та функціональні обов'язки відповідного органу нагляду за аудиторською діяльністю
7	Наказ МФУ «Про затвердження порядку проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг» від 29.08.2019 р. № 362	Визначає алгоритм та правила проведення перевірок з контролю якості послуг аудиторських структур та об'єднань
Нормативні документи, що регулюють методологію та методику обліку		
8	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» № 996 від	Визначає принципи обліку і звітності, регламентує обов'язковість ведення фінансового обліку та складання фінансової звітності всіма суб'єктами господарської діяльності
9	НПСБО 11 «Зобов'язання»	Визначає сутність зобов'язань, їх класифікацію, порядок відображення в обліку і звітності
10	Інструкція по застосуванню Плану рахунків	Регулює методику облікового відображення розрахунків з постачальниками та підрядниками
Джерела інформації для аудиту		
11	Річна фінансова звітність	Містить узагальнену інформацію про активи, капітал, зобов'язання та фінансові результати підприємства
12	Наказ про облікову політику	Містить загальну характеристику облікової політики підприємства, зокрема щодо обліку розрахунків з кредиторами
13	Регістри синтетичного та аналітичного обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками	Містять інформацію про господарські операції, що відбулися у звітному періоді
14	Договори (контракти), первинні та розрахункові документи	Містять інформацію про умови купівлі-продажу, форми розрахунків, рух товарно-матеріальних цінностей

Керуючись наведеною вище нормативною базою аудитор проводить аудиторське дослідження відповідних облікових документів і реєстрів і формує свою професійну думку щодо дотримання затверджених методик ведення обліку та узагальнення облікової інформації у фінансовій звітності підприємства. Професійна думка аудитора відображається у відповідному звіті, який може бути оприлюднений у засобах масової інформації якщо в цьому виникає нагальна потреба.

3.2. Методика та техніка проведення аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками

Аудит розрахунків з постачальниками та підрядниками починається із складання плану аудиту та програми. Яка саме методика буде застосована при здійсненні аудиту визначається його метою або запитом замовника аудиторської послуги.

Якщо умовно поділити процес аудиту на етапи, то першим етапом зазвичай є вивчення облікової політики замовника. При цьому досліджуються загальні засади формування облікової політики підприємства і конкретно положення облікової політики щодо обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками. Перший етап аудиту можна умовно поділити на три кроки. Схема першого етапу аудиту наведена на рис. 3.2.

Рис. 3.2. Послідовність аудиту облікової політики підприємства

На другому етапі планування аудиту розрахунків з кредиторами здійснюється перевірка організації внутрішнього контролю на досліджуваному підприємстві. Схема такої перевірки наведена на рис. 3.3.

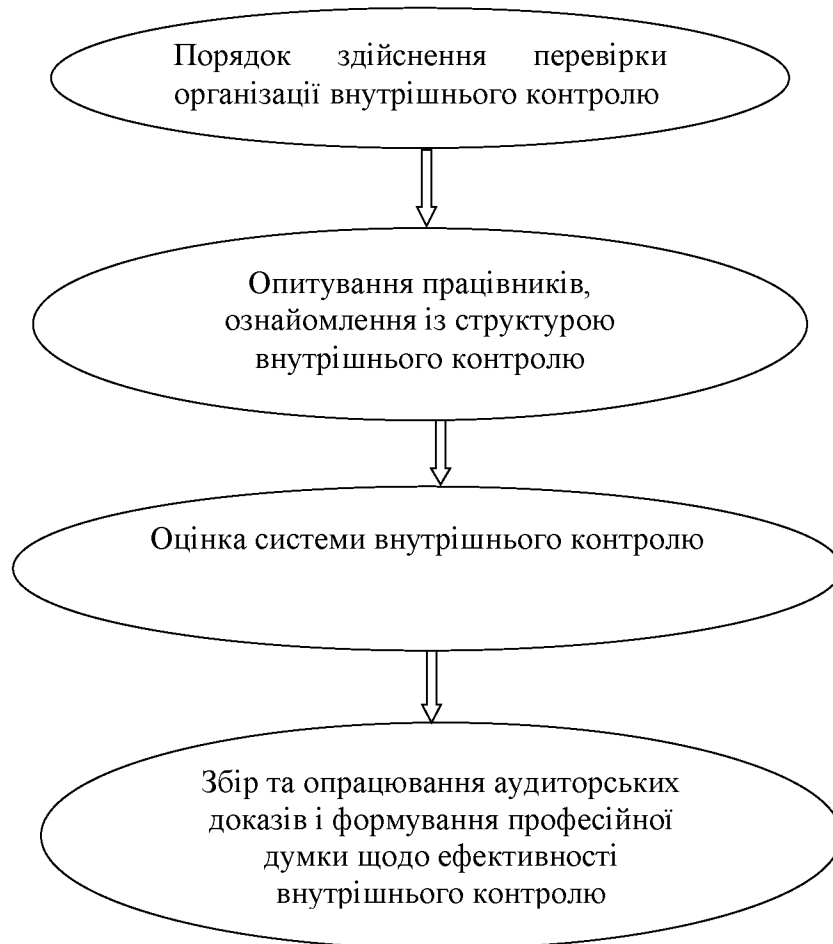

Рис. 3.3. Послідовність перевірки організації внутрішнього контролю на підприємстві

Визначення аудиторського ризику можна вважати третім етапом проведення аудиту розрахунків з постачальниками і підрядниками. Якщо документи, надані аудитору для перевірки мають помилки, виправлення, перекручення інформації, то в такому видку може виникати аудиторський ризик. В такій ситуації аудитору необхідно детально ознайомитися з умовами ведення підприємницької діяльності, з'ясувати, чи готова облікова служба підприємства і його адміністрацію до конструктивної співпраці,

проаналізувати професійний рівень співробітників бухгалтерії, організацію документообігу і діловодства в цілому.

Після завершення підготовчих процедур і оцінок аудиторських ризиків складається план проведення аудиту і розробляється графік (Дод. Г, Д). План на календарний графік доводиться до відома головного бухгалтера для того, щоб він міг підготувати необхідні документи і при цьому не порушувався графік роботи облікової служби.

Загальна послідовність аудиту обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками поділяється на три основних етапи, зображені на рис. 3.4.

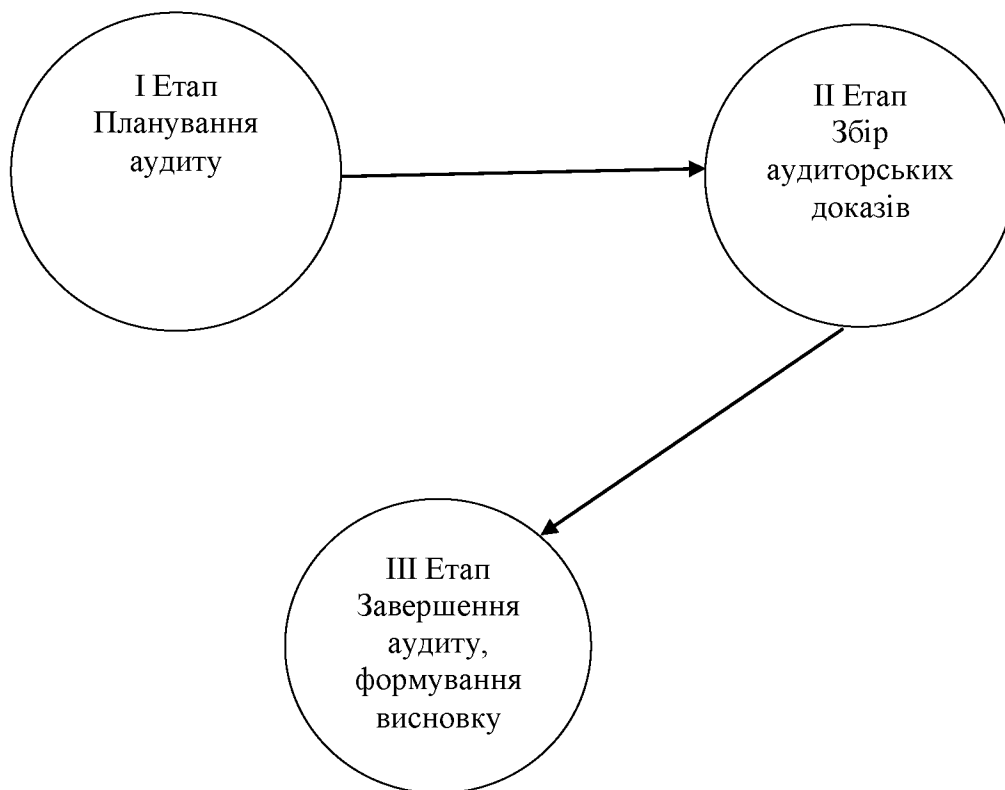

Рис. 3.4. Послідовність аудиту обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками

На другому етапі аудиту відбувається збір аудиторських доказів. При цьому аудитор перевіряє чи наявні в обліку усі відображені об'єкти та наскільки достовірна їх оцінка. Аудитор особисто може взяти участь в

інвентаризації кредиторської заборгованості. Перед початком інвентаризації перевіряються акти звірки з попередніх інвентаризації та аналізуються зміни, що відбулися у розрахунках за відповідний період. За підсумками перевірки аудитор має сформулювати професійну думку щодо організації процесу інвентаризації в цілому та кредиторської заборгованості зокрема.

Під час звірки результатів інвентаризації кредиторської заборгованості за звітний і попередній періоди аудитор досліджує облікове відображення результатів інвентаризації в регістрах синтетичного та аналітичного обліку по бухгалтерським рахункам 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей», 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками», а також по за балансовому рахунку 072 «Невідшкодовані нестачі і втрати від псування цінностей» тощо.

Під час аудиторського дослідження аудитор перевіряє законність операції з придбання матеріальних цінностей або отримання робіт та послуг на предмет їх законності, правильності формування ціни придбання, дотримання правил документального оформлення операцій та повноту і своєчасність оприбуткування матеріальних цінностей. Для цього аудитор досліджує договори купівлі-продажу, рахунки-фактури постачальника, накладні, товарно-транспортні накладні, податкові накладні, журнал реєстрації довіреностей при їх застосуванні та інші документи, якими були оформлені операції з придбання у постачальників.

Під час проведення аудиту необхідно звернути увагу на операції з оренди необоротних активів – перевірити наявність договорів, умов отримання об'єктів в оренду. При цьому необхідно з'ясувати порядок сплати орендної плати та адекватність її формування.

Якщо під час аудиту були виявлені помилки, аудитор повинен довести їх зміст до головного бухгалтера і прийняти рішення щодо їх суттєвості і впливу на статті фінансової звітності. В будь-якому випадку, виявлені помилки мають бути виправлені, про що аудитор зазначає в своєму звіті. Зазвичай в звіті зазначається суть виявленої помилки і здійснюється запис

«помилка виправлена в присутності аудитора».

Для ілюстрації дій аудитора під час проведення аудиторського дослідження змодельюємо ситуації виявлення помилок і відобразимо процес дослідження і прийнятті рішення аудитором. Припустимо, що аудит обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками здійснювався у період з 1 травня 2021 р. по 1 червня 2021 року. Досліджуваний період – господарські операції підприємства за 2020 рік.

Приклад 1. 1.06.2020 р. підприємством було придбано у постачальника технологічне обладнання, контрактна вартість якого згідно укладеного договору становить 240000 грн, в т.ч. ПДВ. В обліку відображення придбання було здійснено наступним чином:

Дт 15...Кт 631 на суму 240000,00 грн;

Дт 641...Кт 631 на суму 48000,00 грн;

Дт 10...Кт 15 на суму 240000,00 грн.

В досліджуваній ситуації бухгалтером була невірно визначена первісна вартість придбаного обладнання і, відповідно, невірно визначена балансова вартість придбаного обладнання. Крім того, податковий кредит з ПДВ неправомірно збільшений на 8000,00 грн, що в свою чергу призвело до зменшення суми податкового зобов'язання.

Приклад 2. Під час перевірки методики обліку нарахування амортизації придбаного 1.06.2020 р. технологічного обладнання з'ясовано, що залишкова вартість обладнання встановлена в сумі 3000,00 грн, термін експлуатації –20 років згідно технічної документації виробника. Амортизація обладнання почала нараховуватись з червня 2020 р. в сумі 987,50 грн щомісячно за прямолінійним методом. На суму нарахованої амортизації в обліку здійснено запис Дт 23...Кт 13. В результаті операції було порушено методику нарахування амортизації та невірно визначена її сума внаслідок чого було збільшено витрати виробництва.

При оцінці виявлених помилок аудитор повинен скласти робочий документ і проаналізувати вплив виявлених помилок на показники

фінансової звітності. Приклад робочого документу аудитора у вигляді Відомості виявлених помилок наведено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Відомість виявлених помилок

Зміст операції	За даними підприємства			За даними аудитора		
	Дебет	Кредит	Сума, грн	Дебет	Кредит	Сума, грн
Отримано згідно договору технологічне обладнання від постачальника	15	631	240000,00	15	631	200000,00
Відображено податковий кредит з ПДВ	641	631	48000,00	641	631	40000,00
Введено в експлуатацію технологічне обладнання згідно Акту	10	15	240000,00	10	15	200000,00
Нарахована амортизація технологічного обладнання	23	13	987,50	23	13	820,83

Аудитор на підставі проведеної перевірки рекомендує виправити виявлені помилки наступним чином:

1. Відкоригувати суму податкового кредиту з ПДВ проводкою Дт 641...Кт 631 на суму 8000,00 грн методом «червоного сторно»;

2. Відкоригувати первісну вартість введеного в дію технологічного обладнання бухгалтерським записом Дт 10...Кт 15 на суму 40000,00 грн методом «червоного сторно»;

3. Провести звірку кредиторської заборгованості з постачальником технологічного обладнання, скласти Акт звірки розрахунків, в якому зафіксувати суму фактичної заборгованості перед постачальником;

4. Провести перерахунок суми нарахованої амортизації технологічного обладнання, виходячи з вірно визначеної місячної норми амортизації за досліджуваний період – 10 місяців. $987,5 - 820,83 = 166,67$ грн.; $166,67 \times 10 = 1666,70$ грн. методом «червоного сторно». На зазначену суму відкоригувати бухгалтерський запис Дт...23Кт 13.

5. Визначити фінансові ризики, зокрема, провести нарахування пені на

суму податкового боргу за ПДВ;

6. Подати коригуючу податкову декларацію з ПДВ та виправити помилки у фінансовій звітності.

Комплект робочих документів аудитора наведено в додатках В-К .

3.3. Узагальнення результатів аудиторського дослідження

Проведене аудиторське дослідження, збір та аналіз фактів господарської діяльності підприємства, документація що підтверджує події, які відбулися, узагальнена інформація у фінансовій звітності дають підставу аудитору сформуванню професійні висновки, на основі яких він надає звіт. В першу чергу аудитор формує висновок в якому зазначає, що проведене аудиторське дослідження, яке базується на вивченні фактів господарського життя підприємства, підтвердженого бухгалтерськими документами, дає йому підставу сформуванню професійний висновок про те, що дані, відображені у фінансовій звітності замовника відповідають даним бухгалтерського обліку, який ведеться правильно й у відповідності до норм діючого законодавства. При цьому, може статися ситуація, в якій аудитор відмовиться надати свій висновок, оскільки йому не надано достатньої інформації та документів.

Порядок документального оформлення результатів аудиту регламентується ст. 14 ЗУ «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність». Інформація, яка повинна міститися в аудиторському висновку, схематично зображена на рис. 3.5.

При укладанні договору з незалежним аудитором або аудиторською фірмою можуть зазначатися умови надання додаткових послуг, наприклад: розрахунок фінансових ризиків, проведення аналізу кредиторської заборгованості, тощо. В такому випадку у звіт аудитора включається опис виявлених помилок або порушень, рекомендації по виправленню.

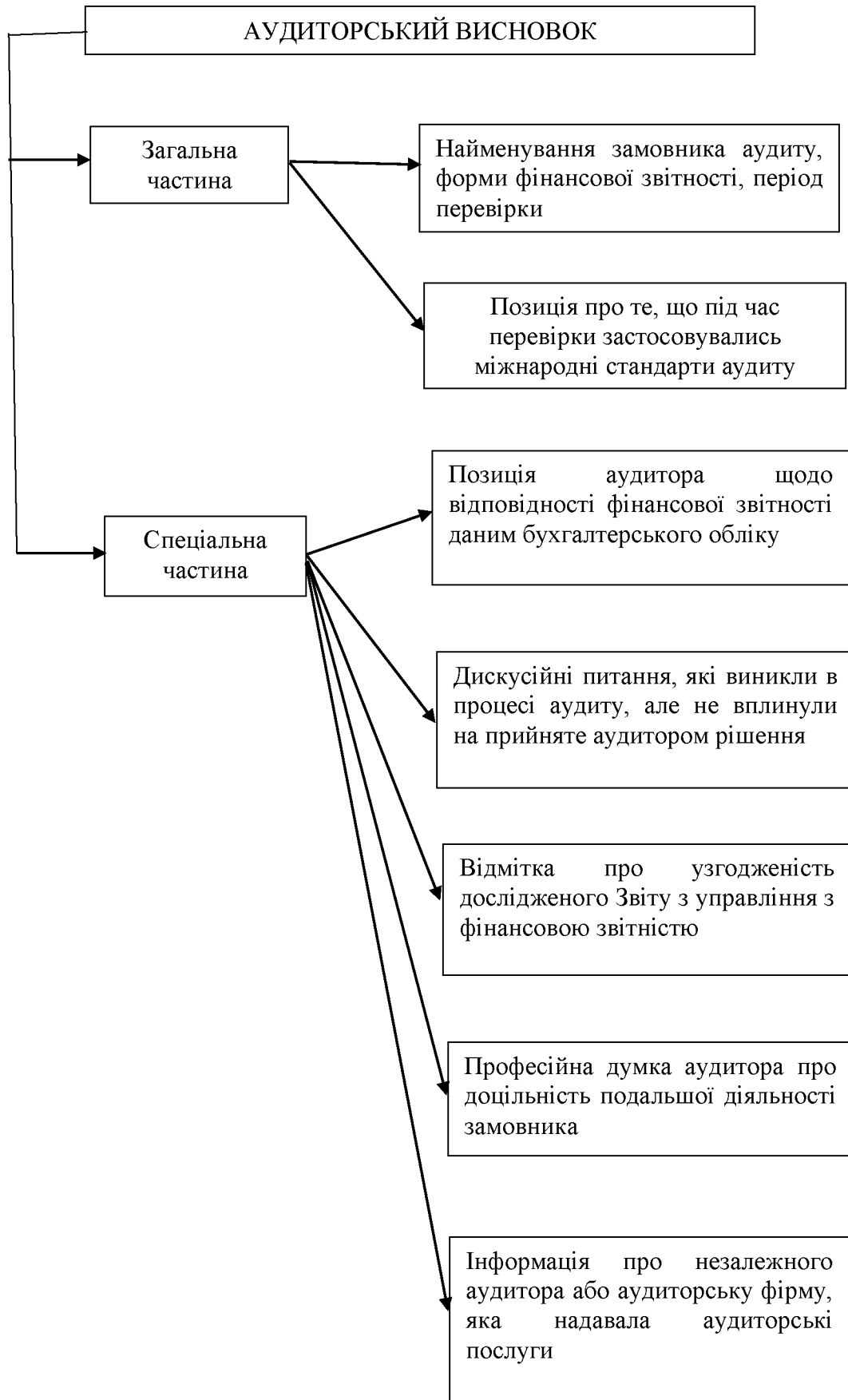

Рис. 3.5. Зміст аудиторського висновку

Якщо підприємство, на якому проводиться обов'язковий аудит, має суспільний інтерес, то в аудиторському звіті додатково наводиться інформація про орган, що призначив аудитора для проведення обов'язкового аудиту, дату призначення перевірки, опис аудиторських ризиків, виявлених під час проведення аудиту з посиланням на норми законодавства, які були порушені, опис наслідків порушень і дії аудитора щодо ліквідації та виправлення виявлених порушень або шахрайства.

Звіт підписує аудитор, який безпосередньо надавав аудиторські послуги та представник аудиторської фірми або компанії, який здійснює керівництво нею.

ВИСНОВКИ

В сучасних умовах господарювання досить важливими питаннями в системі управління кожного підприємства є питання кредиторської заборгованості. Це стосується об'єкта дослідження Товариства з обмеженою відповідальністю ХХХ м. Полтава.

У процесі своєї діяльності підприємство купує матеріальні цінності, оплачує виконані роботи і надані послуги. На цій стадії виникають розрахункові відносини за зобов'язаннями. Згідно НПСБО 11 зобов'язання – це борги (заборгованість) підприємства, які виникають під час придбання товарів, продукції, замовлення робіт або послуг у постачальників або підрядників.

Проведені дослідження щодо теоретичних та аналітичних основ аналізу прибутку ТОВ ХХХ дають підставу зробити такі висновки:

1. Згідно фінансово-економічної характеристики підприємства, можна сказати, що у 2022 році порівняно з 2020 роком відбулося збільшення майна підприємства, що свідчить про зростання майнового потенціалу підприємства. При цьому необоротні активи зменшились на 61,1 тис. грн, (62 %), а оборотні активи збільшились на 1555,9 тис. грн., (76 %). Проведений аналіз ліквідності та платоспроможності ТОВ ХХХ свідчить, що підприємство має можливість погасити незначну частку своїх поточних зобов'язань оскільки значення коефіцієнта швидкої ліквідності не відповідає нормативному (більше 0,6).

2. У 2022 році порівняно з 2020 роком відмічаються негативні тенденції: доходи від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зменшилися на 21,9 %. Проте спостерігається зменшення собівартості реалізованої продукції на 23.2 %. Фінансовий результат від операційної діяльності, а саме прибуток ТОВ ХХХ зменшився на 54,9 тис. грн. Таким чином в цілому на підприємстві спостерігається зниження ефективності виробничої діяльності.

3. У цілому кредиторська заборгованість зросла у порівнянні з 2020 р. на 1264,6 тис. грн., це свідчить про погіршення стану розрахунків підприємства з кредиторами. Показники комплексної оцінки кредиторської заборгованості, мають переважно негативну динаміку. Зокрема, коефіцієнт обертання кредиторської заборгованості знизився з 12,6 у 2020 році 6,2 у 2022 році, а тривалість одного обороту кредиторської заборгованості відповідно зросла з 28 до 58 днів. Питома вага кредиторської заборгованості в капіталі підприємства знизилась в 2022 році до 81 %, у зобов'язаннях та поточних зобов'язаннях навпаки зросла – з 68,4 до 75,7.

4. На кінець 2022 року по заборгованості за товари, роботи, послуги, з бюджетом, із внутрішніх розрахунків та по іншій заборгованості кредиторська заборгованість перевищує дебіторську. Отже, має місце пасивне сальдо, тобто підприємство залучає у господарську діяльність оборотні кошти юридичних та фізичних осіб.

Отже, упродовж періоду дослідження, в динаміці кредиторської заборгованості ТОВ ХХХ спостерігається негативна тенденція стосовно її оборотності та ефективності формування.

На підставі аналізу динаміки кредиторської заборгованості підприємства і складеного прогнозу її стану керівники приймають рішення щодо стратегії кредитної політики підприємства.

У зв'язку з проведеними дослідженнями можна внести такі пропозиції:

- деталізувати питання щодо обліку поточної кредиторської заборгованості в Наказі про облікову політику підприємства;
- провести роботу з виявлення фінансових можливостей отримання комерційного та банківського промислового кредиту і формування системи кредитних умов;
- регулярно проводити вивчення об'єктивної позиції кредитоспроможності ТОВ ХХХ для отримання довгострокового кредиту та його забезпечення;
- сформувати стандарти оцінки покупців і диференціації умов

надання кредиту та розробити системи штрафних санкцій за прострочення виконання зобов'язань;

- запровадити процедури інкасації дебіторської заборгованості та забезпечення використання на підприємстві сучасних форм рефінансування дебіторської та кредиторської заборгованості;

- у системі управління заборгованостями застосовувати методи екстраполяції та прогнозування загального їх розміру та взаємозв'язку з основними показниками фінансового стану підприємства;

- посилити контроль за станом кредиторської заборгованості, проводячи у встановлені строки внутрішній аудит та оперативний аналіз працівниками бухгалтерії.

Виконання наступних пропозицій та дослідження поставлених завдань та розробка основних напрямів удосконалення формування, використання та аналізу прибутковості діяльності ТОВ ХХХ забезпечить високий рівень ефективного та прибуткового функціонування в сучасних умовах господарювання.

